

Stefan Moysa

"Identität und Glaube. Zum Verhältnis von psychischer Struktur und Glaube", Michael Klessmann, München-Mainz 1980 : [recenzja]

Collectanea Theologica 51/3, 221

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W sumie są to bardzo głębokie, mądre a zarazem proste medytacje, którym nie brakuje literackiego piękna. Mogą one być dużą pomocą dla wszystkich chrześcijan pragnących pogłębić Maryjny wymiar swojej wiary.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Michael KLESSMANN, *Identität und Glaube. Zum Verhältnis von psychischer Struktur und Glaube*, München-Mainz 1980, Chr. Kaiser Verlag — Mathias-Grünewald-Verlag, s. 227.

Celem tej pracy, którą należy usytuować na pograniczu psychologii i teologii pastoralnej jest bliższe określenie stosunku, jaki zachodzi między wiarą a strukturą psychiczną. Na wstępie autor definiuje bliżej te dwa pojęcia. Uważa więc, że struktura psychiczna dotyczy całości pewnego psychicznego procesu, który można rozłożyć na części znajdujące się we wzajemnej współzależności. Zróżnicowanie to zależy od poszczególnych funkcji psychicznych, jakie się formują pod wpływem wewnętrznych i zewnętrznych konieczności. Wiarę zaś definiuje autor w oparciu o Tillicha jako „uchwycenie przez coś, co nas dotyczy w sposób bezwarunkowy” lub przez coś co posiada „nieskończone znaczenie”.

W swoich dalszych poszukiwaniach Klessmann opiera się głównie na dwóch teoriach, a mianowicie na epigenetycznej teorii rozwoju osobowości Eriksona i na teorii Lewina, która osobowość przedstawia jako zróżnicowane pole. Te dwie teorie mają mu pomóc w określeniu identity psychicznej człowieka. Autor stwierdza następnie wzajemne relacje istniejące między symbolicznymi treściami wiary a psychiczną strukturą. Czasami treści te odpowiadają identity psychicznej wyrażającej się w strukturach, czasami je kompensują.

Przy końcu autor wyprowadza pewne wnioski duszpasterskie. Dają się one zebrać w twierdzeniu, że operowanie symbolami wiary musi odpowiadać psychicznej strukturze poszczególnej osoby i wciągać ją harmonijnie w kontekst społeczny. Duszpasterstwo oparte na tych zasadach jest zarówno pomocą dla wiary, jak i dla życia codziennego, przy czym te dwa czynniki wzajemnie się warunkują.

Chcąc książkę ocenić trzeba pamiętać, że autor operuje pojęciami teologii protestanckiej, stąd ocena według kryteriów teologii katolickiej będzie nieadekwatna. Lektura książki wymaga dużego przygotowania z psychologii. Dlatego można poddać w wątpliwość jej szerszą przydatność duszpasterską, zwłaszcza w obrębie Kościoła katolickiego.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Norbert SCHOLL, *Kleine Psychoanalyse christlicher Glaubenspraxis*, München 1980, Kösel-Verlag, s. 196.

Autor stawia sobie za cel przedstawienie w sposób popularny jak rozmaite kompleksy, ukryte i zepchnięte tendencje i w ogóle jakiegokolwiek psychiczne skrzywienia wpływają na wiarę chrześcijańską i powodują jej deformacje. Człowiek ma obowiązek odkrywania tych deformacji, aby dążyć do wiary pełnej i psychicznie zdrowej.

Jako przykład deformacji psychicznej podaje autor między innymi infantyliizm. Infantyliizm jest brakiem dojrzałości psychicznej polegającej na tym, że człowiek wobec pewnych popędów reaguje jak dziecko pragnące natychmiastowego ich zaspokojenia. Infantylizmowi przypisuje Scholl takie zjawiska jak występujące często w chrześcijaństwie obawy przed ciałem i płciowością. Niedorozwój popędu seksualnego powodował — zdaniem autora